

Ada Rosman in haar Nijverdalse woning, omringd door houten maskers. foto Wouter Borre

door Rik Visschedijk Van buiten lijkt het een doorsnee Nederlands huis. Een gewone straat (de Nieuwstraat), in een gewoon dorp (Nijverdal). Maar binnen blijkt schijn te bedriegen. Aan de muur hangen exotische, in donker hout ingelijste, foto's van Afrikaanse dames. Een andere muur is behangen met Afrikaanse maskers. Reisboeken liggen op tafel en zelfs de kaarsenhouders hebben een verhaal. "Deze hebben we meegenomen uit Zuid-Afrika. Het zijn tinnen zalmblikjes, die zijn omgetoverd tot kleurige kaarsenhouders." De bewoners zijn Jan en Ada Rosman. In het dagelijks leven is Jan Rosman bedrijfsleider bij zwembad Het Ravijn. Ada Rosman werkt parttime als administratief medewerkster bij de bibliotheek. Maar achter die alledaagsheid gaat iets anders schuil: avontuur en verre reizen. Het liefst zo lang en exotisch mogelijk. En weer thuis doet het stel daar verslag van. Ada Rosman in de vorm van reisverhalen, die ze in boekvorm publiceert. Jan Rosman maakt foto's, analoog, op de oude manier. Daar worden dia's van gemaakt en voorzien van een verhaal. De volgende reis is al gepland en geboekt. Naar Senegal en Mali. West-Afrika dus. Waarom? "We wilden altijd al een keer naar Timboektoe", zegt Ada Rosman. "Dat is eigenlijk, net als de meeste bestemmingen, puur toevallig. Je hoort eens wat en dat blijft hangen." Zoals bij iedere lange reis zal Ada Roskam haar belevenissen, wetenswaardigheden en ervaringen bundelen in een boek. Maar eerst is er het voorwerk. "Inlezen, bestuderen. Dát is het halve werk." Op een kaart laat ze de route zien. "Via Dakar gaan we naar Bamako in Mali. Dan via Mopli met de boot naar Timboektoe. Van daaruit reizen we over land terug." Reizen doet het echtpaar low-budget. Voor hen geen dure hotels. "De luchthavens, de hotels, die zijn overal hetzelfde. Wij willen graag in aanraking komen met de bevolking, het echte leven zien." De reis van Dakar naar Bamako duurt twee dagen. "Maar dat kan ook drie dagen worden." Rosman weet dat ze onderweg barre omstandigheden tegen kunnen komen. "Een afgrijselijke wc bijvoorbeeld. Op het moment zelf is dat naar, maar ik weet dat het voor het boek mooie materie is."

Rosman zit liever vijftien uur in de bus dan een paar uurtjes in het vliegtuig. "Dan zit je ineens met een kind op schoot. Of zoals Jan, met een kip. Je praat met de mensen", zegt Rosman. "Mensen vragen wel of het veilig is, maar wij hebben nooit ellende meegemaakt. Overal ter wereld geldt: er zijn meer vriendelijke dan onvriendelijke mensen." Het maken van boeken is een uit de hand gelopen hobby. Het begon na een reis in 1982 naar Tasmanië in Australië. Een familiebezoek. "Jan zei: dit was de eerste keer dat we op reis zijn geweest, maar zeker niet de laatste keer." In 1990/1991 gingen ze weer naar Australië en hield ze een dagboek bij. Eenmaal thuis stimuleerde Jan haar de verhalen uit te werken. "Ik had werkelijk geen idee hoe je een boek publiceert." Haar zus, die met zwangerschapsverlof was, bood aan om het manuscript uit te tikken. Ze kwam in contact met de eigenaar van drukkerij Sneldruk in Nijverdal. "Op een zaterdagmorgen, toen de winkel dicht was, heeft hij uitgelegd hoe je een boek publiceert en wat er bij komt kijken. Daardoor werd het ineens haalbare kaart." En zo zag het eerste boek 'Eindeloos Australië' het licht. "Eigenlijk bedoeld voor vrienden en familie", zegt Rosman. "Maar het Algemeen Dagblad schreef een artikel over het boek en toen was het hek van de dam. Overal uit Nederland kreeg ik aanvragen voor het boek en ik verkocht uiteindelijk 1100 exemplaren." Bij de tweede grote reis, in 1996, besloot ze haar eigen uitgeverij te beginnen: Wombat. "Vernoemd naar het Australische buideldiertje." Ze publiceert alleen eigen werk. "Regelmatig krijg ik manuscripten toegestuurd. Maar die publiceer ik niet. Wel lees ik ze soms en voorzie ze van commentaar." Via haar website is wél een handleiding te bestellen hoe je een verhaal gedrukt krijgt. Ondertussen is ze gearriveerd in de wereld van de reisboeken. De Wombat-titels liggen bij de gespecialiseerde reisboekhandels en de bibliotheken hebben ze opgenomen in de catalogus. Schrijven en reizen zijn voor Ada Rosman altijd een hobby geweest. Als kind vond ze opstellen maken één van de leukste dingen en ze herinnert zich nog dat ze uit logeren ging in Drenthe. "Mijn zus ging mee omdat ik te jong was. Maar zij was al na een paar dagen terug, ik niet. Ik vond het heerlijk." Heimwee kent ze dan ook niet. "Eigenlijk ben ik een huismus, maar als ik eenmaal weg ben heb ik totaal geen last van heimwee. Jan en ik reizen ook bijna altijd samen." En het echtpaar verkeert in de gelukkige omstandigheid dat ze van hun hobby hun werk konden maken. "Vroeger zou ik op de vraag 'wat doe je' antwoorden: ik werk in de bibliotheek en schrijf daarnaast reisboeken. Nu is dat omgekeerd: ik schrijf reisboeken en werk part-time in de bibliotheek." Het is kortom een uit de hand gelopen hobby. Maar het heeft wel de prettige bijkomstigheid dat de reizen geheel bekostigd zijn. "Als we een reis achter de rug hebben en het boek is gepubliceerd, dan zijn we meestal uit de kosten. Soms houden we er zelfs iets aan over." Ze probeert de prijs een boek onder de tien euro te houden. "Bij het laatste boek is dat niet gelukt, dat kost twaalf euro." Een westerling op reis blijft wel altijd een buitenstaander, weet Rosman. "Dat is ook niet erg. Je bent te gast in een land. Je ziet ook wel toeristen die zichzelf te veel inleven, daar word je toch op afgerekend." Ze herinnert zich de reis naar Oeganda. "Als je na een dag reizen smoezelig uit de bus komt geeft dat niets, als je de dag erop maar toonbaar bent. Dat doe je toch ook als je bij kennissen komt?" Hoffelijkheid is niet altijd even makkelijk. Zeker niet als je aap, spinnen of slangen te eten krijgt. "Dat valt nog wel mee, eigenlijk smaakt alles naar kip", zegt ze. "Maar als het echt te gek wordt dan zeg ik altijd 'very interesting', dat is beter dan te zeggen dat je het niet lust." En als het

echt te bont wordt kun je zeggen dat het niet bij je levensovertuiging past. "Een klein leugentje, maar altijd beter dan beledigen." Ze zijn bedreven reizigers geworden. "We reizen altijd zo licht mogelijk. In Afrika kun je heel goed met openbaar vervoer reizen." De 'overgebleven' kilo's, die mee mogen in het vliegtuig, worden opgevuld met cadeautjes. "We krijgen vaak dingen van mensen uit onze omgeving, bijvoorbeeld pennen. Die geven we dan aan een leerkracht. Het lijkt weinig, maar je maakt er een hele school blij mee." Souvenirs, zoals de maskers aan de muur, kopen ze altijd direct van de mensen. "We willen dat het product uit het land zelf komt. Dat weet je niet altijd zeker, maar we proberen het wel." Ze krijgt veel reacties op haar boeken, die ze verwerkt in latere publicaties in een soort ingezonden brieven-rubriek. "Het is leuk om commentaar te krijgen. Zo kreeg ik een kaart van een oudere meneer in Rotterdam. Hij kon niet meer reizen, maar zei dat hij door mijn boeken nog eens ergens kwam." Het echtpaar Rosman maakt dankbaar 'gebruik' van de hausse rond reizen en reisboeken. "Het boek is ons verhaal in mijn woorden, de foto's zijn ons verhaal in zijn foto's."

Uit: De Twentsche Courant/Tubantia, 4 augustus 2007